

ESPAI D'OPINIONS**Nº269**
Abril 2013**Manel Suárez****Professor****ES TRACTA DE VALORS**

La Constitució aprovada durant la 2a República, a més de ser de les més avançades d'Europa (on haguéssim arribat si un grup d'intolerants no hagués aturat el futur?), desenvolupava, de manera molt conscient, allò que forma part de l'essència més profunda de la persona, allò que ens fa ser com som, o ens permet arribar a ser millors del que som en cada moment, individualment i col·lectivament. Els valors.

El treball en valors és més difícil, més intangible pel que fa als efectes immediats, però de major rendibilitat (ara que ens intenten acostumar a parlar en termes econòmics) a mig i llarg termini, però els resultats que ofereix permeten una millora de la societat a tots els nivells en aspectes tan bàsics com el respecte, la tolerància, la convivència i la solidaritat, tots ells relacionats amb l'esperit de la democràcia en tant que exercici que ens fa iguals a tots.

Estem vivint uns moments difícils i "pacíficament" convulsos en què la política ha caigut en uns mínims inacceptables i només s'explica des de l'objectiu dels propis partits en mantenir-se en el poder i en l'interès dels qui ens dirigeixen sota el nom virtual dels mercats. Tan sols la situació de crisi social, laboral, de retallades educatives i sanitàries, expliquen que, hores d'ara, els ciutadans no hagin girat els seus ulls cap a la classe política per exigir solucions i, sobretot, una autèntica revolució política que ha de passar per uns canvis interns i per un nou lideratge que siguin capaços d'il·lusionar i motivar els ciutadans. L'esquerra està desorientada i es mostra incapaç d'oferir unesa propostes que rompin amb aquesta situació d'apatia i pessimisme que s'ha instal·lat en la població. La dreta ho aprofita i, quan es veu qüestionada, no dubta, i aquest és un punt especialment greu i preocupant, a recuperar el mateix vocabulari que va fer servir mesos abans del cop d'estat de Franco l'any 1936.

Quan se senten, o es llegeixen, declaracions dels principals dirigents del PP, la conclusió és senzilla. No hi ha res d'improvisat, ben al contrari, tot obeeix a una estratègia de partit que cerca atemorir i arraconar l'oposició política (pràcticament inexistent) i, encara pitjor, els ciutadans que recorren a tots els mitjans pacífics que tenen al seu abast per mostrar la seva disconformitat amb

les polítiques i les iniciatives, o la manca de política i d'iniciatives, mostrada pel govern de l'estat en totes les seves expressions nacionals, autonòmiques i locals.

Deia la Constitució de 1931 que Espanya se constituïa com una república de treballadors en la qual tots érem iguals davant la llei i no hi havia distincions ni privilegis. Establiren disposicions que ens configuraven com un estat autènticament laic, eliminant els privilegis de l'església, que permetien la distribució de les terres per evitar-ne l'especulació i establien que l'educació era el principi fonamental per guanyar el futur del país. La democràcia es va fer universal abastant el vot de les dones i els homes en igualtat de condicions i possibilitant que el cap de l'estat fos, autènticament, la representació màxima de tot el país, elegit per tots els seus ciutadans i ciutadanes.

La transició des del franquisme a la democràcia, que ha estat presentada com exemple d'evolució d'una societat moderna, s'ha mostrada, anys després, com un exercici artificial i artificios que va servir només per passar d'un sistema a un altre però sense alterar les estructures de poder establertes durant el franquisme (església, justícia i poders econòmics entre d'altres) i que, en aquests moments, és presentada com una mena de tòtem al qual tots hem de fer reverències i que, en el seu nom, ens impedeix pujar un esglaó més cap a l'autèntic estat democràtic, és a dir, aquell en que, realment, tots som iguals davant la llei, aquell en què no hi ha classes privilegiades, aquell en què podem elegir el cap de l'estat o aquell que pugui canviar el model actual per un altre en què l'objectiu de les polítiques siguin els ciutadans i no els bancs.

Els valors s'han trastocat quan ens diuen que no podem qüestionar la figura del rei, o quan un partit de govern no se sent responsable de les malifetes dels seus principals dirigents. S'han trastocat quan hi ha condemnats que circulen lliurement per les ciutats, quan hi ha gent que és desnonada en base a una llei de principis del segle XX, quan hi ha gent que ja no té feina ni en tindrà mai, quan es reformen les lleis i se'ns diu que per cobrar la pensió s'haurà d'haver fet feina una mala fi d'anys i cap polític té la decència ni la vergonya d'explicar als nostres joves aturats que, així com van les coses, mai no podran cobrar una pensió quan es jubilin perquè mai hauran pogut acumular els anys de feina que la llei ha establert com a necessaris. S'han trastocat quan ja no tots som iguals i, mentre els padrins s'han de fer càrrec dels seus fills, i no a l'enrevés, assistim a l'espectacle indigne d'ex-tresorers que han amagat una fortuna fora d'Espanya i que, mentre se l'investiga, es dedica a esquiar pel Canadà, o a una ministra que no sap què feia el seu home o qui li pagava les costoses festes d'aniversari dels seus fills, o un president del govern que està mesos sense donar la cara, ni oferir explicacions a la ciutadania si no és a través de la televisió,...

Quan tot això passa és perquè, més enllà de la crisi econòmica, els valors de la societat s'han trastocat, o han desaparegut. Sense la referència dels valors és molt difícil establir cap on caminarem com a societat.

Dissortadament, tenc la sensació que les circumstàncies actuals s'assemblen cada vegada més a les que, l'any 1931, varen fer possible la proclamació de la

2a República. I dic dissortadament perquè, com llavors, la desesperació i la decepció s'estan instal·lant de cada vegada més entre la població, els partits polítics són incapaços d'oferir una visió de futur, la corona mostra la seva imatge clàssica, l'església espanyola no s'ha mogut gens ni mica de les posicions que legitimaren el cop d'estat del general i la repressió que el va seguir, i els principals dirigents del Partit Popular han recuperat el discurs rupturista i alarmista que els va servir, i serveix, per presentar qualsevol persona dissident com un enemic de la seva pàtria.

Els valors hi són, però s'obliden.